

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Segítek a természetnek

Egy nyári délután – körülbelül nyolcéves koromban – kinn ültem kertünk ajtaja mellett az utcai padocskán, és kapkodva lapoztam a meséskönyvet. Már többször is elolvastam azokat a meséket, most csak a végüket kerestem – sorra el akartam olvasni mindnek a befejezését. Szememet azonban újból és újból elöntötte a könny, látásom elhomályosult, és nem találtam meg a mesék végét, átlapoztam a befejezéseket. Még félórával előbb vidáman játszottam a szobában vendégünkkel, a kis Puliszka unokaöcsémmel. De egyszerre csak bejött Gyopár bátyám, és arcomat gonoszok mosollyal figyelve így szólt unokaöcsémhez: „Gyere, Puliszka, választunk neked valami ajándékot.” Máris torkomban dobogott a szívem: tudtam, mit akar Gyopár. Megkérdezésem és beleegyezésem nélkül odaajándékozni valamit Puliszkának a játékszereimből.

Amikor először ajándékozott így a holmimból, panaszra mentem édesanyámhoz. De ezt mondotta: „Ejnye, ejnye, Moha, csak nem sajnálsz a kis Mákszemtől azt az ócska csöngettyűt? Csak nem sírsz is miatta?” Én meg nem tudtam megmagyarázni, hogy nem a csöngettyűt siratom, hanem a jogtalankodás fakaszt sírásra. Szégyenemben sírok, amiért el kell tűrnöm, hogy Gyopár hatalmaskodjék rajtam. Most azonban nem akartam sírni. Legalább annyival büntetni akartam, hogy ne örülhessen sírásomnak. Pedig mohón várta. Mialatt játékszereimhez vezette az örvendező Puliszkát, és lassan kitérte a szekrény ajtaját, egyre leste, görbül-e már sírásra a szám. Hogy mit fog adni Puliszkának, nem aggasztott. Tudtam, va-

lami apróságot, hogy fősvénységnek tűnjék fel, ha megint panaszra mennék. De már nem akartam panaszra menni. Legfőbb gondom az volt, hogy ne sírjak. Tágra meresztettem a szemem, hogy visszatartsam könnyeim. Egy kis porcelánnyuszt adott oda, és megint engem lesve, arcán gonoszok mosolyával, így szólt Puliszkához: „Ezt Moha adja neked. Köszönd meg neki.” Kicsi volt még Puliszka, de csibésznek

volt már akkora, hogy ne érezze, bántalom ér engem. Vigyorogva mondta hát: „Köszönöm.” Vigyorra torzult Gyopár szája is, amint várta, hogy kinyögjem a „szívesen-t”. De éreztem, a szóval együtt a sírás is kitörne. Könyvespolcomhoz ugrottam, kihúztam egy meséskönyvet, és kirohantam a házból.

A padra már zokogva rogtam le, ráborultam a támlájára, és sokáig sírtam. Egyszerre csak észrevettem, hogy szorongatok valamit a kezemben: a meséskönyvet. Rábámultam a könnyeim át, és egy percre abbamaradt a zokogásom. Eszembe ötlött valami. Már nyitottam is ki a könyvet, kapkodva lapoztam benne, sorra el akartam olvasni a mesék vé-

gét. De újból és újból elöntötte szememet a könny, látásom elhomályosult...

Egyszerre csak megszólalt fölöttem valaki: „Mi bajod, kis barátom?” Már ült is le mellém Földigszakáll bácsi. Hozzásimultam, és még nagyobb erővel tört ki belőlem a zokogás. Gyopárról nem akartam szólni neki, fájt volna, ha ő is azt hiszi, hogy a porcelánnyuszt sajnálom Puliszkától. Amikor azonban a lapozás felől kérdezősködött, és már csillapodott a sírásom, ezt válaszoltam: „Azt akartam megtudni, van-e csak egyetlenegy olyan mese is, amelynek a végén nem bűnhődik meg, aki gonosz. Mert én úgy emlékszem, hogy a sárkány is, a vasorrú bába is, a rossz testvér is mindig megbűnhődik a mese végén. A valóságban miért nincs így? Ismerek valakit, aki mindig rosszalkodik, de soha nem bűnhődik meg érte.” Földigszakáll bácsi megsimogatott: „Megbűnhődik az is, Mohácska. Gondoskodik róla a természet, hogy minden rosszalkodó érezze rosszasa súlyát. Folytonosan tudnia kell, hogy ő rossz. Ez bizony tetemes súly. Csak azért hiszed, hogy nem bűnhődik, mert persze a rosszalkodók titkolják, mekkora terhet cipelnek lelkükben.” De megráztam a fejem: „Ez nem büntetés, Földigszakáll bácsi. Nagyon is könnyen elcipelik ők a lelkükben azt a terhet. Lehetsz szigorúbb is a természet. Utánozhatná egy kicsit a meséket...”

Beszélgettünk még egybekekről is, végül pedig így szólt hozzám: „Légy szíves, Mohácska, ha van rá kedved, menj le holnap reggel a tanító bácsitokhoz, és hozz fel nekem egy csomag könyvet. Mire felérsz hozzám, már sülni fog a

gomba.” Nagyon örültem a megbízásnak. Földigszakáll bácsit minden gyerek örömmel látogatta meg. Azóta még inkább, mióta fenn lakott a hegytetőn, és már berendezte kupolás csillagvizsgáló-szobáját is. Most azért is örültem, mert a megbízással bizonyíthattam Gyopárnak, milyen megbecsült személyiséget szokott ő a maga gonosz élvezetéért könnyű szívvel megbántani. De attól, amit Gyopár eldicsekvésemre válaszolt, végigfutott bennem a hideg, és rémülten bámultam rá. Szinte el sem bírtam hinni, hogy ilyesmi is lehetséges. Gyopár ugyanis gondolkodott egy kicsit – látszott a szemén, hogy dolgoztatja az agyát –, aztán ugyanazzal a gonoszkás mosollyal, amellyel Puliszkát a játékszerekre nyemhez hívta, így szólt: „Jó, hogy említet az a csomagot. Ugyis el akartam menni holnap reggel a tanító bácsihoz, és meg akartam látogatni Földigszakáll bácsit is. De különben is helyesebb, ha ilyen fontos ügyet én intézek. Átvesszem a megbízást, te már ne is törődjél vele.” Most nem akarta, hogy sirjak – bizonyára tartott tőle, hogy szüleink nem hagyják jóvá rendelkezését –, tüstént elment hát mellőlem, mint aki jelzi, ellenvetésre nincs jogom.

Estére kisütöttem, mit tegyek. Megelőzőm Gyopárt a tanító bácsinál, elhozom tőle a csomagot. A tanító bácsi korán kel, mehetek már hajnalban is. Hogy felkelek, azt nem vehette észre Gyopár – akkoriban már nem aludt közös szobában Ugribugri öcsémekkel és velem –, azon viszont törnöm kellett a kobakomat, hogyan ébredjek fel hajnalban. De kitaláltam azt is. Behoztam a baromfiólból a legkorábban kukorékoló kacsunkat, és az ágyam lábához kötöttem. Tettem elébe vizet meg egy szelet piskótateker-cset is, hogy jól érezze magát. Ugribugri persze bámult eleven ébresztőóránom, elmondtam hát neki az egész ügyet. Gyopár folytonosan hatalmaskodott őrajta is, az öcsémnek tehát tetszett a tervem.

Másnap reggel hat óra tájt, amikor Gyopár kilépett a szo-

bájából, első pillantása egy kosárra esett. Kisebb fajta négyszögletes utazókosár volt, a verandán állt a lépcső közelében, és át volt kötve vastag zsineggel. Ugribugri ekkor már a veranda kövén ugráltatta kis piros labdáját, és Gyopár kérdésére, hogy miféle kosár az, így válaszolt: „Moha hozta fel az előbb a tanító bácsitól Tóbiás kordéján.” Tóbiás a törpeházi csacsi volt. „Azt mondja Moha, könyvek vannak benne Földigszakáll bácsi számára. Most átszaladt Kuttykuruttyért, innen már gyalog viszik fel.” Gyopár dühbe jött: „Mondd meg Mohának, hogy ezért még számolunk! Világosan megmondtam neki tegnap, hogy én intézem ezt az ügyet!” Fülön ragadta a kosarat, és felemelte: „Ezt akarja felcipelni az a két kis vakarcs? Hiszen bele-

szakadnának! Még meg is köszönheti Moha, hogy én viszem!” És már cipelte is a kapu felé. Édesanyánk utána kiáltott: „Reggelizzél előbb!” De tudta a betyár, ha Kuttykurutty meg én megjövünk, már nehezebb lenne kierőszakolnia, hogy ő vigye fel. Visszakiáltott hát nevetve: „Jobb reggelit kapok én Földigszakáll bácsinál!”

Körülbelül negyedóra alatt szoktunk felérni Földigszakáll bácsi házához. Gyopárnak és a kosárnak egy óra kellett rá. Szinte ötméterenként voltak kénytelenek megpihenni. A kosár a földre üt, Gyopár a kosárra. Gyopár szuszogott, a kosár nyikorgott, aztán megint nekidurálták magukat az útnak, és ha tíz pár keze lett volna Gyopárnak, azt is kevesellte

volna a cserélgetésre. A Nap egyre melegebben süttött, s amikor Gyopár végre bevándorolt a kosárral Földigszakáll bácsi szobájába, már úgy tapadt hozzá a trikó, mint ha éppen a patakából mászott volna ki. Földigszakáll bácsi meg nagyot nézett: „Ennyi könyv? Hiszen csak két-három kötetről beszélünk. Csak nem küldte föl az egész könyvtárat a tanító bácsi?” Kioldotta a zsinetet, felkattintotta a kosár fedelét... Én meg akkor felültem a kosárban, és átnyújtottam neki egy kis csomag könyvet: „Tessék, Földigszakáll bácsi! Felhoztam.”

Kár, hogy nem tudom elmondani, milyen lett Gyopár ábrázata, amikor meglátott engem. Csak annyit tudok mondani, hogy az egyik pillanatban vörös volt, bizonyára a szégyentől, a másikban fehér, bizonyára a dűhtől. Én meg elmondtam Földigszakáll bácsinak – még mindig a kosárban ülve –, hogy mi történt. Hajnalban felhoztam a könyveket. A kosarat Kuttykuruttyék adták kölcsön, a zsineggel Ugribugri kötötte át. Földigszakáll bácsi ebből még nem tudta meg a lényegét: „De hát miért? Miért cipeltetted föl magad szegény bátyáddal?” Most már talpra szökkenem, és kiléptem a kosárból: „Azt tetszett mondani, gondoskodik róla a természet, hogy minden rosszalkodó érezze rosszasága súlyát. Az én 'szegény bátyám' elvette tőlem a megbízást. De én keveslem azt a súlyt, amelyet ő érezni szokott, ha rosszalkodik. Segítettem hát egy kicsit a természetnek...”

Gyopár most már annyira dühbe gurult, hogy el akart rohanni. De Földigszakáll bácsi, ha öreg volt is, törpe volt, tehát fürge. Utánafutott, és az ajtóban elkapta a karját: „Nem oda, Buda! Aki nekem könyveket is hoz, és felcipel nekem egy kis bölcset is, az nem mehet el tőlem éhen! Nem érzitek, hogy sül már a gomba?” Beleszagláztunk a levegőbe. És csakugyan! Már szállongott a konyha felől a vajban sült friss csiperkegomba pompás illata...